

REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU

Wydział Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000

RDOŚ-Gd-PNIII.73.5.2016.AOL.1

22

RGA

Gdańsk, dnia 26.08.2016 r.

URZĄD MIASTA I GMINY
GNIEW

Wpłyn. 31.08.2016

Znak 9176/16

Zał. 16

Podpis [signature]

Według rozdzielnika

Dotyczy: toksyczności lipy węgierskiej.

W dniu 12 kwietnia 2016 roku do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku wpłynęło pismo dotyczące toksyczności lipy węgierskiej (srebrzystej) *Tilia tomentosa*. Z uzyskanych informacji i nadesłanych zdjęć wynika, iż w ubiegłym roku pod jedną z kwitnących lip węgierskich w Gdańsku, znaleziono kilkaset martwych trzmieli.

W wielu publikacjach, artykułach i opisach przedmiotowego gatunku, istnieją wzmianki, że lipa srebrzysta może być trująca dla pszczoł i trzmieli. W 1950 r. Mieczysław Lipiński opublikował artykuł „O szkodliwości niektórych roślin dla pszczoł”- „Pszczelarstwo”, nr 6. Autor w licznych obserwacjach zauważył martwe pszczoły pod lipą węgierską i długoogonkową, były to jedne z ostatnich roślin kwitnących w mieście. Zofia Damianowicz w książce „Rośliny miododajne” (1953) pisze, iż widziała w 1951 r. w Gdańsku martwe pszczoły właśnie pod drzewami lipy węgierskiej. W jednym z internetowych opisów tego gatunku, pojawia się z kolei zapis: „Na terenach z małą ilością gatunków np. w centrach okręgów przemysłowych, gdzie brakuje nektaru dla owadów, zaobserwowano ciekawe zjawisko. Z braku innych roślin kwitnących, owady masowo zbierały pyłek lipy srebrzystej. Niestety w nadmiernych ilościach okazał się on dla nich trujący”, w innym opisie lipy węgierskiej napisane podano: „roślina miododajna, aczkolwiek uważana jest za gatunek trujący dla pszczoły miodnej i trzmieli”. Osoba zgłaszająca również odnotowała to niepokojące zjawisko, mające miejsce przy kwitnącej lipie węgierskiej w Gdańsku.

Lipa srebrzysta jest chętnie wykorzystywana przez człowieka, gdyż wytrzymuje upały, inwazje szkodników, dobrze znosi mrozy, przycinanie i zanieczyszczenia powietrza. Dlatego też lipę srebrzystą często można spotkać w starych parkach i alejach. Polecana jest również do dużych ogrodów, a przede wszystkim do zieleni miejskiej.

Niestety, sadzenie lipy węgierskiej może zaszkodzić gatunkom zapylającym. Należy pamiętać, że rośliny odwiedzane są przez wiele owadów, ale najważniejszymi zapylaczami są pszczoły (*Apoidea*), nadrodzina obejmująca trzmielie wraz z pszczołą miodną i pszczołami samotnicami. Bardzo ważne jest docenienie roli tych owadów, jaką odgrywają dla naszego ekosystemu. Jako jeden z najważniejszych zapylaczy roślin, potrzebują one szczególnej ochrony ze strony człowieka, ponieważ są odpowiedzialne za utrzymanie bioróżnorodności w przyrodzie. Zapylenie roślin przez pszczoły jest także najtańszym sposobem plonotwórczym – często proces ten przebiega bez naszej wiedzy i ingerencji, co pozwala

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

ul. Chmielna 54/57, 80-748 Gdańsk, tel.: 58 68-36-800, fax: 58 68-36-803, sekretariat@gda.rdos.gov.pl, gdansk.rdos.gov.pl

zaoszczędzić czasu i pieniądze. Pszczoły pieczołowicie zapylają trzy czwarte roślin stanowiących nasze pożywienie. Nie tylko są to rośliny, które bezpośrednio spożywamy, ale również należą do nich rośliny, z których wytwarza się potrzebne nam produkty. Na przykład rzepak do produkcji oleju lub owoce potrzebne do wytworzenia soków, dżemów i innych przetworów spożywczych. Trzmielce natomiast oblatują wiele gatunków roślin, w tym takich, których nie mogą zapylić robotnice pszczoły miodnej z powodu specyficznej budowy ich kwiatów (np. lucerna, wyżlin ogrodowy czyli lwia paszcza, naparstnica, tojad) bądź są niedostatecznie zapylane, jak długorurkowe kwiaty wyk, bobu, koniczyzny czerwonej, pszenca, ostróżki, traganku, nasturcji – z głęboko ukrytym nektarem, niedostępnym dla robotnic pszczoły miodnej z powodu ich krótkich języczków.

Należy również podkreślić fakt, iż na terenie Polski stwierdzono występowanie 29 gatunków trzmieli, z czego 28 wymienionych jest w załączniku nr 2 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (*Dz. U. z 2014 r., poz. 1348*), co oznacza, że są one objęte częściową ochroną prawną. Dlatego też, tym bardziej należy mieć na uwadze, podczas planowania prac związanych z wycinką drzew i wprowadzeniem nasadzeń zastępczych oraz przy urządzeniu terenów zieleni, ograniczenie dostępu owadów do lipy srebrzystej.

W związku z powyższym, pragniemy wskazać iż nasadzenia lipy węgierskiej, wytwarzającej trujący dla owadów pyłek, należałoby ograniczyć do minimum (a nawet zupełnie wyeliminować). W miarę możliwości okazy tego gatunku powinny być zastąpione egzemplarzami gatunków nieinwazyjnych i miododajnych, takimi jak: jarzab pospolity *Sorbus aucuparia*, kasztanowiec zwyczajny *Aesculus hippocastanum*, klon polny *Acer campestre*, klon pospolity *Acer platanoides*, lipa drobnolistna *Tilia cordata*, lipa szerokolistna *Tilia platyphyllos*, wierzba *Salix*, śliwa domowa *Prunus domestica* czy śliwa ałcza *Prunus cerasifera*.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Gdańsku

Danuta Makowska

Otrzymują:

1. Adresat;
2. a/a.

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

ul. Chmielna 54/57, 80-748 Gdańsk, tel.: 58 68-36-800, fax: 58 68-36-803, sekretariat@gda.rdos.gov.pl, gdansk.rdos.gov.pl